

Handläggare
Anna Mróz
Telefon: 08-508 28 182

Till
Miljö- och hälsoskyddsnamnden
2015-02-17 p. 13

Tillsynsrapport Hamn och sjöfart 2014

Redovisning av miljöförvaltningens rapport

Förvaltningens förslag till beslut

- 1 Godkänna rapporten ”Hamn & sjöfart – Tillsynsrapport 2014”.
- 2 Överlämna rapporten till styrelsen för Stockholms Hamnar, Trafikverket och Exploateringsnamnden.

Gunnar Söderholm
Förvaltningschef

Gustaf Landahl
Avdelningschef

Sammanfattning

Miljöförvaltningens tillsyn inom branschen riktar sig i första hand mot de tillståndspliktiga hamndelarna, men i mån av tid och i det fall behov föreligger bedrivs tillsyn även gentemot rederier och hamnar/kajer som inte är tillståndspliktiga.

Branschens huvudsakliga miljö- och hälsopåverkan består av buller som kan alstras av t.ex. fartyg som använder sig av hjälpmotorer vid kaj, lastning och lossning, arbetsmaskiner samt transporter inom hamnområdet. Sjöfarten ger även upphov till utsläpp till luft av främst svaveldioxid som bl.a. bidrar till försurning av mark och vatten.

Sjöfartens bidrag av svaveldioxid antas dock ha minskat sedan den 1 januari 2010 då ett nytt EU-direktiv trädde i kraft som innebär att fartyg som ligger vid kaj mer än två timmar inte får använda bränsle som innehåller högre svavelhalt än 0,1 viktprocent. Även ändringen i lagen (1994:1776) om skatt på energi, som genomfördes den 1 november 2011, kan utgöra ett incitament för rederierna att installera anordningar för landel ombord på fartygen och därmed på sikt bidra till att luftemissioner från fartyg i hamnarna minskar ytterligare.

Miljöförvaltningens tillsyn inom branschen inriktar sig främst på att förbättra verksamhetsutövarnas egenkontroll och säkerställa att verksamhetsutövarna bedriver ett kontinuerligt arbete med att minska sin miljöpåverkan.

Förvaltningens tillsynsarbete gentemot Stockholms Hamn har under 2014 visat att bolaget har en fortsatt god egenkontroll vad gäller den tillståndspliktiga hamnverksamheten samt att de arbetar kontinuerligt med att minska sin miljöpåverkan. Ett exempel på en miljöförbättrande åtgärd som Hamnen beslutat om under 2014 är att rederierna ska uppmuntras till insatser för miljön som går längre än vad regelverken föreskriver genom att nya reviderade miljödifferenterade hamnavgifter ska börja gälla från och med 2015. För att uppnå detta inför Hamnen miljörabatter för el-anslutning, LNG-fartyg och för reducerade kväveoxidhalter. Miljöförvaltningen är mycket positiv till Hamnens initiativ i dessa frågor.

Förvaltningen beklagar dock att Hamnen inte redovisat sina planer på att revidera hamnavgifterna i sina redovisningar till mark- och miljödomstolen där de inom ramen för ett av sina provotidsvillkor är ålagda att redovisa möjligheten att införa miljödifferenterade avgifter med syftet att minska luftutsläppen samt bullerstörningarna. En annan fråga som Hamnen brustit i att kommunicera med förvaltningen avser det samråd om dagvattenhanteringen i Värtahamnen-Frihamnen som Hamnen skulle genomföra i samråd med tillsynsmyndigheten inför sin provotidsredovisning till mark- och miljödomstolen. Mot bakgrund av bl.a. ovanstående brister i kommunikationen med miljöförvaltningen kan det konstateras att det finns en betydande förbättringspotential när det gäller Hamnens information till förvaltningen om den löpande hamnverksamheten.

När det gäller Hamnens löpande information om utbyggnaden av Värtahamnen har dialogen med förvaltningen dock varit föredömlig.

För Hamnens miljöarbete i Norra Hammarbyhamnen kan det konstateras att kajens omedelbara närhet till bostäder innebär att det finns behov av ett förebyggande arbete för att minska risken för olägenheter för närboendes hälsa till följd av utsläpp av förbränningsrök från fartyg som ligger vid sina kajplatser. Eftersom Hamnen överklagat nämndens beslut om försiktighetsmått i denna fråga kommer Hamnens behov av att vidta ytterligare försiktighetsmått i Norra Hammarbyhamnen att avgöras av en överprövningsinstans. För närvarande är nämndens beslut överklagat till mark- och miljödomstolen efter att länsstyrelsen i huvudsak avslagit Hamnens överklagande vad gäller de försiktighetsmått som meddelats av nämnden.

Exploateringskontorets hamnverksamhet vid Kolkajen i Hjorthagen, som är en tillfällig hamn som tagits i bruk under 2009 för transport av massor m.m. i samband med byggnationen av Norra Djurgårdsstaden, har fortsatt att vara av mycket begränsad omfattning. Miljöförvaltningen kan därför inte uttala sig om kontorets egenkontroll.

Den tillfälliga hamn som Trafikverket planerar att anlägga vid Sättra varv under Förbifartens byggtid är ännu inte i drift då det ännu inte finns en laga kraft vunnin dom för hamnverksamheten. Trafikverkets åtagande om skyddsåtgärder i sin tillståndsansökan samt de återkommande mötena som Trafikverket har med berörda kommuner gällande kontrollprogrammet för bl.a. hamnverksamheten visar dock på en stor vilja att skapa förutsättningar för en god egenkontroll såväl under den tid som hamnen kommer anläggas, och längre fram rivs, som under den ca 4 år långa drifttiden.

Slut

Bilagor

Bilaga 1 Rapporten: ”Hamn & sjöfart – Tillsynsrapport 2014”.